

Slovenski dom

Štev. 46.

V Ljubljani, sobota 25. februarja 1939.

Leto IV

Oporoka poko'nega sv. očeta

Vatikan, 25. februarja. AA. (Reuter.) Včeraj se odprli oporoko blagopokojnega papeža Pija XI. Sv. oče Pij XI. je vse ono, kar je dobil kot razna darila sveti stolici, zapustil svojemu nasledniku. Od zasebne imovine so nekaj dobili člani njegove rodbine, ostanek pa je namenjen v dobrodelne namene.

Franco zahteva od Francije ves vojni material rdečih

London, 25. febr. m. »Daily Telegraph« prinaša iz Pariza poročilo, iz katerega je razvidno, da nacionalistične oblasti od Francije zahtevajo vrnitev vsega vojnega materiala in vseh dragocenosti, ki so jih iz Španije odnesli rdeči. Med drugim »Daily Telegraph« poroča, da so rdeče čete pri svojem begu iz Katalonije spravile v Francijo 250 letal, 150 težkih topov, ki so bili vli v Schneiderjevih tovarnah leta 1928, ter 150 protiletalskih topov. List pravi, da ne more biti govora o tem, da bi Francija generalu Francu vrnila ta vojni plen. Francija je del tega materiala že porabila za potrebe francoske vojske. Ni izključeno, da je ravno to vprašanje zaviralo pogajanja, ki sta jih vodila francoski odposlanec Leon Berard in general Jordana, in da so se ravno zato pogajanja za 15 dni zavlekla.

Smrt srbskega radikalnega veljaka

Belgrad, 25. febr. m. Včeraj popoldne je v Belgradu umrl veljak bivše narodne radikalne stranke Ranko Trifunović. Pokojni Trifunović je bil rojen v Sabcu, kjer je dokončal tudi gimnazijo. Po končanih pravnih študijah je stopil v policijsko službo. Po osvobojenju je bil prvi glavar v Kumanovcu. Za tem je služboval še v Skoplju in Štipu. Za demokratske vlade leta 1919 je odstopil iz državne službe ter odprl odvetniško pisarno v Skoplju. Leta 1922 je postal pomočnik notranjega ministra ter je na tem mestu ostal vse do sestave Davidovičeve vlade 1924. Pod vladro dr. Stojadinovića je bil postavljen za bana vardarske banovine. Pozneje je bil upokojen.

Pokojni Ranko Trifunović je zadnje čase pripadal spet skupnici bivšega glavnega odbora bivše radikalne stranke.

Mesto Ljubljana torpedovki „Ljubljani“

Ljubljanski župan dr. Adlešič je lani z gospo Jeleno, soprogo generala Nediča kumoval kraljevski torpedovki »Ljubljani«. Ze takrat je bilo rečeno, da bo mesto Ljubljana za krstni dar poklonilo tudi primerno darilo, da se bodo junaki, ki bodo na njej opravljali častno službo naši veliki domovini tudi vedno spominjali našega mesta, po katerem ladja nosi ime. Zdaj bodo ta darila, ki bodo v dneh 27. in 28. februarja ter 1. marca razstavljena od 9 do 13 v sobi županov v mestnem muzeju, Gosposka ulica št. 15, II. nadstropje, kmalu poromala na svoje mesto.

Kakšna pa so ta krstna darila? Najvažnejša je prav gotovo evilena ladijska zastava, ki bo na ladi razbošena le ob najslavesnejših prilikah in v bojih. Po predpisih vojske uprave je iz izdelal Osrednji državni zavod za žensko obrt v Ljubljani. Izdelal je iz najfiniješev evile državno trobojnico, ki ki jo je okrasil z državnim grbom v aplikaciji in umetnem vezenju. Na levi strani ima nad državnim grbom uvezen tudi majhen grb mesta Ljubljane.

Na kljuno torpedovke bo grb Ljubljanskega mesta, ki ga je umetno vtolkal v baker akademski kipar Božidar Pengov. V leseno steno ladijskega salona bo vdelana elika našega mesta, ko ga pokriva zimska odeja. To sliko je napravil slikar G. A. Kos.

Ladijski knjižnici pa bo naše mesto podarilo tudi vseh pet lepo vezanih etnikov »Kronike slovenskih mest«.

Tako se bo naše mesto prav lepo izkazalo s krstnimi darili, ki so visoke vrednosti in bodo naši pomorni torpedovki v prav lepo odliko in okras. Gotovo bodo naši meščani izrabili prihodnji ponedeljek, torek in sredo, da si bodo v mestnem muzeju ogledali razstavljena krstna darila, preden bodo poslana na svoje častno mesto.

Slovenski prosvetni dom v Ljubljani naša narodna dolžnost!

Delo slovenskih poslancev v skupščinskem proračunskem odboru:

Zveza fantovskih odsekov bo dobila pol milijona dinarjev podpore

Belgrad, 25. febr. m. Skupščinski finančni odbor je po daljši razpravi na svoji včerajšnji dopoldanski in popoldanski seji sprejel proračunske predloge za trgovinsko ministrstvo, ministrstvo za telesno vzgojo ljudstva in za ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja.

Od slovenskih poslancev so pri razpravi o omenjenih proračunskih predlogih sodelovali dr. Golia, dr. Koc, dr. Lavrič, dr. Ogrizek in Franc Gabrovšek. Poslanec Gabrovšek je govoril tudi pri razpravi o proračunu za ministrstvo telesne vzgoje ter se zavzemal predvsem za enakopravnost Slovencev slovenskih fantov, organizacije, ki ima v Sloveniji med mladimi največ članov.

Po govoru poslanca g. Gabrovška je vstal minister za telesno vzgojo Djura Celojevič ter izjavil, da je že pripravljen amandman, s katerim bo Zveza fantovskih odsekov v proračunu deležna podpore 500.000 din.

Danes bo finančni odbor s svojim delom nadaljeval. Na dnevnem redu dopoldanske seje je

Francija je že priznala novo Španijo

ko je poslanska zbornica sinoči z veliko večino izrekla vladi zaupnico pri pooblastilu za priznanje

Pariz, 25. februarja. o. Francoska poslanska zbornica je sinoči s 323 : 261 glasovom sprejela predlog vlade o tem, da naj Francija takoj in brez kakih pogojev prizna nacionalistično špansko državo ter vlado generala Franca kot edino zakonito predstavništvo Španije. Predlog vlade je bil stavljen v obliki zaupnice, ki jo je zbornica vladi z veliko večino dala. Proti priznanju nacionalne Španije so glasovali samo socialisti in komunisti, del nezadovoljnih radikalov se je glasovanju vzdiral. Francija je Francovo Španijo s tem dejansko že priznala. Sklep, ki ga bo sprejela po tej odločitvi zbornice v ponedeljek vlada na svoji seji, bo samo formalnega pomena. Na seji bodo že določili tudi novega poslanika, ki bo takoj odstopal v Burgo. Med imeni, ki prihajajo za to mesto v poštev, omenjajo predvsem generala Catrouxa. Imenovanje generala na poslaniško mesto v Burgo bi kazalo, da pripisuje Francija izreden pomen bodočim odnosom med novo Španijo in med republiko.

S tem, da je priznala novo špansko državo Francija, njena edina velika sosedna in kopnem, je španska državljanska vojna stopila v zaključno obdobje. Takoj, ko bosta v ponedeljek priznali Francovo vlado Francija in Anglija, bo odstopil predsednik republike Azana, s čimer bodo ostanki rdeče španske republike izgubili vsako mednarodno veljavo.

Med razpravo v poslanski zbornici je predsednik vlade odgovarjal na napade komunistov in dejal:

Res sem sklenil predlagati ministrskemu svetu v ponedeljek, da prizna vlado generala Franca. Kar se tiče varnosti tretje meje, naj povem, da meji ob Francijo na 600 km dolgi meji nacionalistična Španija. Zato mislim, da mora imeti francoska vlada dobro sosesčino z dejansko vlado, ki je odšla vlada generala Franca. Kdo more misliti, da se bo republikanska vojska uprla nekaj tednov? Tega ne misli niti Azana. Azana je že zdavnaj prepričan, da je boj brezuspešen. Zato je svetoval Negrinovi vladi, da sklene z generalom

Francom mir. Ze 22. februarja nas je britanska vlada opozorila, da je prišel čas in da ne smemo zamuditi priložnosti za priznanje generala Franca. Anglija je odločena priznati Francovo vlado že prihodnji teden. Mi bomo po zaslugi tega sodelovanja z Anglijo mogli tudi v bodoče čuječno strahiti nad neodvisnostjo Španije. Mi imamo velike koristi na Španskem in moramo zlasti zaradi mednarodne politike imeti svojega zastopnika pri vladi generala Franca, prav tako pa tudi zaradi naše varnosti. Prepričan sem, da bo treba tudi letos mir braniti. Francija mora biti v Burgo pri sojna, ne pa odsotna! V Španiji Francija ne sme biti osamljena, kakor ne sme biti osamljena tudi v drugih delih sveta. Pred očmi mi je samo varnost države.

London, 25. februarja. o. Poluradno poročajo, da bo angleška vlada uradno priznala nacionalno Španijo v ponedeljek, ob istem času kakor bo to storila Francija.

Še preden je angleška vlada uradno priznala vlado generala Franca, je na včerajšnji seji zgornja zbornica priznala vlado nacionalistične Španije kot edino suvereno vlado. Do tega sklepa je prišlo ob razpravi glede odškodnine za torpediranje angleških ladij. Pri tem je bilo treba ugotoviti, kakšen položaj ima v Angliji Francova vlada in je zgornja zbornica vprašala za to stvar zunanjega ministra lorda Halifaxa. Od njega je dobila odgovor, da je vlada že dejansko priznala nacionalistično špansko vlado in da zanjo republikanska vlada obstoji le še formalno. Ne oziraje se na odgovor je zgornja zbornica sklenila, da bo vlado generala Franca smatrala kot edino polnopravno vlado. Ta sklep Doma lordov smatrajo vse za zelo važen, ker kaže vročo željo angleških krogov, da se čimprej uredi odnosi z nacionalistično Španijo. Zato je, da je angleška vlada sporočila francoski vladi, da v nobenem primeru ne bo odlašala z uradnim priznanjem Francove vlade. Na sklep francoske vlade bo Anglija čakala samo še do ponedeljka. Če Francija tudi že v ponedeljek ne bi priznala nacionalistično špansko vlado, bo to storila angleška vlada sama.

Madžarska je uradno pristopila k zvezi proti Kominterni... in hkratu razpustila narodno-socialistično stranko

Budimpešta, 25. februarja. o. Madžarska vlada je včeraj uradno sporočila svoj pristop k zvezi proti Kominterni. Ta pristop pomeni važno politično pridobitev za Nemčijo in Italijo. O tem priča pozdravni brzojavki, ki sta ju madžarskemu zunanjemu ministru poslala Ribbentrop in grof Ciano. Ribbentrop pravi v brzojavki, da je Madžarska pristopila k zvezi za borbo proti rušilec svetovnega mira. To je dokaz, da postajajo nemško-madžarski odnosi zdaj še prišrečnejši. Italijanski zunanji minister pravi v svoji brzojavki, da bo Madžarska s pristopom v zvezo pripomogla k uveljavitvi načel pravice in omike.

Zunanji minister grof Czaký je Ciano in Ribbentropu odgovoril, da se Madžarska že sama dolgo let bori proti spletkam, ki hočejo uničiti svet. S svojim pristopom k zvezi proti Kominterni je hotela poudariti soglasje s politiko mira, katero zastopajo Italija, Nemčija in Japonska, hkratu pa je hotela poudariti tudi svoje prijateljstvo do teh držav.

Sprito tega dogodka pa je madžarsko in evropsko javnost še bolj presenetilo včeraj dejstvo,

da je predsednik nove madžarske vlade grof Teleky razpustil in po vsej državi prepovedal hugaristično, to je madžarsko narodno-socialistično stranko, ki je bila urejena in organizirana čisto po zgledu nemške narodno-socialistične stranke. Ta sklep nove vlade je začetek odločnega boja proti vsem desničarskim skupinam, ki so s pomočjo iz tujine pripravljale na Madžarskem državni prevrat in preureditev države v narodno-socialističnem smislu.

Grof Teleky je včeraj zjutraj izdal zapoved, da mora oblast zapreti vse prostore madžarske narodno-socialistične stranke po vsej državi, zapleniti njeno premoženje in uvesti preiskavo proti voditeljem stranke. V Budimpešti so včeraj zjutraj zastražili in preiskali »Zeleno hišo«, kjer je sedež vodstva te stranke. Po preiskavi so ves material, kar so ga dobili v prostorih stranke, z avtomobili odpeljali na polico. Izvedeno so bile včeraj preiskave pri vseh vidnejših članih stranke po vsej državi. Prijetih je bilo do sedaj 150 hugaristov.

Turški zunanji minister o prijateljstvu med Turčijo in Jugoslavijo

Belgrad, 25. febr. m. Z jutranjim ekspresnim vlakom je odstopoval iz Belgrada turški zunanji minister Saradzoglu, ki je imel včeraj več razgovorov z našim zunanjim ministrom dr. Cincar-Markovič ter s predsednikom vlade Dragišem Cvetkovičem. Saradzoglu je bil včeraj sprejet tudi

v avdienco pri knezu namestniku Pavlu. Ko je odhajal danes zjutraj iz Belgrada, so se na postaji od njega poslovili v imenu kraljevske vlade zunanji minister dr. Cincar-Markovič, diplomatski zastopniki vseh držav Balkanske zvez ter številni drugi. Saradzoglu potuje iz Belgrada na uradni obisk v Atene.

Pred odhodom je izjavil častnikarjem: »Videl sem vašo lepo domovino in občudoval sem vse tisto, kar je jugoslovansko ljudstvo doseglo ustvarilo. Opozarjam vas na Balkansko zvezo, ki je zdrav temelj za vse naše države. Pustimo ob strani razpravljanje in vzemimo stvarnost takšno, kakršna je. Ta stvarnost je Balkanska zveza. Na vas je, gospodje častnikarji, da delate, da postane Balkanska zveza last ne samo države, ne samo voditeljev, temveč last slehernega državljanca naših držav.

Bil sem v avdienci pri Nj. Vis. knezu namestniku. Večno bom ohranil v srcu ljubezni polno spoštovanje do njega. Sklenil sem zelo dragoceno znanja s člani vlade.

Po Saradzoglovi izjavi je predsednik vlade Cvetkovič dejal častnikarjem: »V veliko zadovoljstvo mi je, da sem mogel sprejeti v Belgradu njegovo ekscelenco, zunanjega ministra turške republike g. Saradzogla. Po Bukarešti ugotavljamo, da so prijateljske zveze med našima državama ostale in bodo zmerom ostale enake.

Kongres vinogradnikov iz vse države bo od 10. do 12. marca v Vrhu. Zborovanja se bo udeležil tudi poljedelski minister z višjimi uradniki ministrstva, ki vodijo urade za pospeševanje sadjarstva in vinogradništva. Udeležbo pa so prijavili tudi številni vinogradniki iz vseh jugoslovanskih pokrajin razen iz Slovenije.

Predsednik vlade Cvetkovič bo v torek govoril o vseh važnih notranjih vprašanjih

Belgrad, 25. febr. Na današnji seji skupščinskega finančnega odbora, ki se je začela ob 10 dopoldne je predsednik vlade in notranji minister Dragiša Cvetkovič podal poročilo o proračunskem predlogu za notranje ministrstvo. Prebral je samo pregled posameznih postavk o predloženem proračunskem predlogu. Glede notranjepolitičnih vprašanj, s katerimi se bavi kraljevska vlada, je Dragiša Cvetkovič izjavil, da bo o vseh teh vprašanjih, ki globoko posegajo v interese naše skupnosti in ki zanimajo narodno predstavništvo in vso našo javnost, obširno govoril v plenumu narodne skupščine.

Seji finančnega odbora je prisostvovala vsa vlada in številni poslanci, ki so ministrskemu predsedniku Dragiši Cvetkoviču ob njegovem prihodu v sejno dvorano navdušeno ploskali.

Vesti 25. februarja

Celo ladjo raznih industrijskih predmetov ter umetnin je včeraj poslala Italija iz Napolija za svojo razstavo, ki se bo prihodnji mesec začela v Tokiu.

Če bi bila Francija pred letom ali pred dvema letoma priznala nacionalno Španijo, bi bila koristila sebi in bi bila prihranila Španiji strašno prelivanje krvi piše špansko nacionalno časopisje ob zaključku razgovorov v Burgo.

Predsednik grške vlade Metaxas se je včeraj vrnil v Solun in imel ob izlasku svoje bolnišnične govor, v katerem je izrazil svoje zadovoljstvo nad tesnim prijateljstvom, ki se je pokazalo med balkanskimi narodi na sestanku v Bukarešti.

Italijanski zunanji minister grof Ciano je s soprogo sinoči dopotoval na Dunaj, kjer se je ustavil za tri ure in se razgovarjal z nekaterimi nemškimi političnimi osebnostmi. Nato je odstopoval dalje proti Varšavi.

Spremembo določil o strokovnih organizacijah so zahtevali angleški delavski zastopniki včeraj od predsednika vlade Chamberlaina, češ da bo delavstvo šele potem pripravljeno sodelovati pri prizadevanjih vlade za oborožitev.

Italijansko časopisje veliko poroča o pomenu Cianovega obiska v Varšavi.

Nova, spremenjena fašistovska poslanska zbornica in senat sta sklicana na zasedanje 23. marca.

Generala Miaja, vrhovnega poveljnika madrdske vojske in edinega kaj vrednega vojaškega voditelja rdečih, je mehiška vlada povabila, naj se naseli v Mehiki kot častni gost, če bi moral zapustiti Španijo.

Italijanska vlada zavrača vse vesti nekaterih evropskih listov, da bi se pripravljali kak sestanek med Hitlerjem in Mussolinijem.

Osrednji urad za izseljevanje Judov bo začel posloovati v ponedeljek v Berlinu. Nemški Judje bodo morali odslej vse prošnje za izselitev vlagati na ta urad.

Sovjetski ledolomilec »Sedov« je baje samo še 1 kilometer oddaljen od severnega tečaja in upajo, da ga bo v kratkem dosegel.

Odbor španske socialistične in komunistične stranke je imel v Madridu sejo, na kateri so na pobudo zbiralca dragocenosti, kelihov in slik, dr. Negrina, sklenili nadaljevati z odporom proti nacionalistični vojski. Hkratu so izključili iz socialno demokratske stranke »španskega Lenina« Larga Cabalera, bivšega ministrskega predsednika, ki si je poiskal udobno zavetišče v Franciji.

Ob 19letnici ustanovitve svoje stranke je Hitler imel sinoči v Münchenu govor, v katerem je dejal, da bo uresničil vse točke svojega programa in Nemčiji priboril tisto veljavo, kakršna ji po njeni moči gre.

Zadnje bombardiranje Honkonga po Japoncih je zahtevalo 98 smrtnih žrtev, ranjenih pa je bilo 120 ljudi.

Posebno odposlanstvo sofijskega vseučilišča je včeraj obiskalo predsednika poljske republike Mosciekega in mu sporočilo, da je imenovan za častnega doktorja vseh fakultet na sofijski univerzi.

Uradni list Karpatske Ukrajine prinaša končne podatke o volitvah v ukrajinsko avtonomno zbornico. Vsega je glasovalo 263.897 volivcev, od tega 243.832 za vlado.

Predsedniške volitve bodo leta 1940 v Mehiki. Delavske organizacije, ki imajo v državi vso oblast, so za svojega kandidata izbrale bivšega vojnega ministra Manuela Avila Camacha.

Vremensko poročilo

Uradno poročilo Tujakoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, JZSZ in SPD od danes:

Kranjska gora: 0, delno oblačno, 25 cm snega, sankalnice uporabno;

Rateče-Planica: 2, delno oblačno, 25 cm snega, južne, skakalnice uporabne;

Planica-Slatna: 2, delno oblačno, 40 cm snega, južen;

Velika Planina: —3, delno oblačno, 45 cm snega, sren;

Mestni svet sklepa o važnih zadevah

Ljubljana, 25. februarja.

Mestni svet ljubljanski se je snoči ob 17. uri zbral na redni seji, na kateri je predstavljal občanstvo, splošnokomunalna in aktualna vprašanja, kakor tudi privatnopravne in lokalne zadeve. G. župan dr. Jure Adlešič je v navzočnosti zastopnika banske uprave, ban. svet. dr. Logarja, otvoril in vodil dobre tri ure trajajočo sejo, uvođoma se spominjajoč smrti dveh velikih cerkvenih knezov. G. župan se je najprej v toplih in vznešnih besedah spominjal smrti velikega papeža Pija XI.

Občinski svetniki so županov govor poslušali stoje. G. župan se je nato v iskrenih besedah spominjal smrti škofljanskega škofa dr. Gnidovca.

CANKARJU IN PRESERNU

Gospoda! Šestdesetletno rojstvo pisatelja Ivana Cankarja smo proslavili z odkritjem njegovega spomenika v dramskem gledališču, a 90 letnico smrti pesnika dr. Franceta Prešerna je Ljubljana praznovala letos na posebno slovesen način, ko sem v počastitev neumrlega pesnika prvič razdelil literarne nagrade mesta Ljubljane. Na predlog razsodišča so bile podeljene 3 nagrade in sicer za pesništvo dr. Alojziju Gradniku, za zbirko pesmi »Večni studenci«, za pripovedništvo Mišku Kranju za roman »Kapitanovič in za dramo Stanuku Cankarju za dramo »Potopljene svetle«. Z nagradami so odlikovani avtorji najboljših slovenskih leposlovnih del minulega leta v spodbudo in priznanje za njihovo kulturno delovanje.

AKADEMIJA ZNANOSTI

Ze večkrat smo izrazili veselje, ki nas navdaja ob ustanovitvi Akademije znanosti in umetnosti, zato pa tudi danes poročam, da je bil s kraljevim ukazom 13. januarja t. l. imenovan za prvega predsednika Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani vseučiliški profesor dr. Rajko Nahtigal, nato so se pa konstituirali tudi posamezni razredi. S tem je slovenska Akademija znanosti in umetnosti oživljena. Njeno delo naj bo za naše meslo čim najbolj častno in kar najbolj plodonosno za ves slovenski narod! Dostojno naj vedno predstavlja slovensko kulturo pred svetom! Vivat, crescat, floreat!

RACUNSKI ZAKLJUČEK PRAVI ODRAZ OBČINSKEGA GOSPODARSTVA

Mestni svet je nato prešel k razpravi o raznih finančnih, gradbenih in drugih zadevah.

Mest. svet. prof. Dermastja, načelnik finančnega odbora je podal stvarno poročilo o računskem zaključku za leto 1936-37. Proti zaključku ni bila vložena nikakoli pritožba na višjo politično oblast. G. načelnik je poudarjal, da je prav ta računski zaključek prvi, ki ga podaja sedanja občinska uprava, da ni v njem niti ene postavke, ki bi bila v nasprotju s proračunom prekorajena. Zaključek kaže, da je bilo vse točno tako izvedeno, kakor je bilo v proračunu določeno in sklenjeno. Poprej so samovoljno delali in je bila samovoljnost vsakdanja stvar. Proračun, kar je pomembno, je bil za leto 1936-37 popolnoma realen in v nobeni postavki fiktiven. Proračunsko leto 1936-37 je bilo za mestno gospodarstvo prav ugodno in zaznamujejo dohodki prebitek 4.446.000 din. Mestna občina pa je dalje za razne materialne izdatke in druge stroške prihranila nad 5. in pol milijona dinarjev. Obnovljeno je bilo v tem letu občinsko gospodarstvo.

Občina je med drugim dosegla popolno sanacijo Mestne hranilnice ljubljanske. Občina je redno gospodarila in vse račune točno plačevala ter redno izpolnjevala vse tekoče in druge finančne obveznosti.

ZA DELAVSKE HIŠE 3 MILIJON

Mestni svet je nato sprejel predlog finančnega odbora za svetje trimilijonskega posojila pri Borzi dela v Beogradu. Posojilo je namenjeno za zgradbo delavskih hiš za Beogradom. Posojilo se bo obrestovalno po 2% in bo anuiteta znašala k temu še 2%. Občina bo s tem posojilom zgradila 2 veliki stanovanjski hiši, vsaki po 24 stanovanj in dnevno zavetišče za delavske otroke, ki so brez nadzorstva staršev, zaposlenih pri raznih delih. Treba je poudariti, da se je občina že več let borila za to posojilo, toda zadeva se ni mogla umakniti z mrtve točke. Gre velika zasluga in priznanje, da se bo to posojilo realiziralo, obema takratnima ministroma dr. Antonu Koroseu in dr. Mihi Kreku. Gradnja te hiše je nujno potrebna. Trenotno je potrebno vsaj 300 zdravil, cenah in higienskih stanovanj. V debato sta posegla mest. svet. dr. Joža Bohinjec in mest. svet. Vončina, ravnatelj Borze dela v Ljubljani.

PREVZEM TRGOVSKE AKADEMIE

Med mestno občino in društvom »Trgovska akademija« je dosežen sporazum, da mestna občina ljubljanska prevzame poslopie »Trgovske akademije« z vsem inventarjem. Proračun za zgradbo te akademije je bil določen za 3 milijone dinarjev, a je bil prekorajen za 1 milijon dinarjev. Nekaj je društvo plačalo, ostal pa je primanjkljaj v znesku 848.000 din. Določeno je, da društvo plača 50.000 din v gotovini, znesek 350.000 din pa v hranilnih knjižicah pri Mestni hranilnici ljubljanski.

Mariborski gasilci polagajo obračun

Lep napredek: nova gasilska orodja, nov reševalni avtomobil

Snoči je bil v dvorani gasilskega doma na Koroski cesti 12. redni letni zbor mariborske gasilske čete, ki je bil zelo dobro obiskan. Važno občno zboru je podčrtala navzočnost predstavnikov mesta, državne oblasti, vojske in pa mariborskih gospodarskih organizacij.

Zborovanje je vodil predsednik čete bančni ravnatelj Bogdan Pogačnik, poleg njega pa so podali poročila o delovanju v preteklem letu: poveljniki Franjo Kramberger, tajnik Jovič, ki je poročal za odsotnega blaginjskega Divjaka tudi o gospodarskem položaju čete, orodjar Gustinčič, šef-zdravnik reševalnega oddelka dr. Milko Bedjančič ter načelnik kulturno-prosvetnega oddelka Vinko Hamersak. Iz vseh teh poročil posnemamo naslednje značilnosti, ki vse pričajo o izredno lepem napredku mariborske gasilske čete v preteklem poslovnem letu:

Četa šteje 68 izvršujočih članov, med temi šest zdravnikov, 14 pripravnikov, 3 rezervne člane, šest častnih članov, 25 godbenikov ter 553 podpornih članov, kateri so plačali lani 23.000 din podpornice. Gasilci so intervenirali lani v 55 primerih, od tega pri 38 požarih. Pri vseh teh požarih so obvarovali ogromno narodno premoženje v skupnem znesku 19.670.000 dinarjev. Na pomoč so bili klicani pri 4 velikih, 11 srednjih in 23 malih požarih. 19 požarov od tega je bilo v okolici, v mestu pa so bili: 1 večji, 3 srednji in 15 malih požarov. Reševalni oddelki je izvršil lani 2100 prevozov ter so reševalni avtomobili napravili 19.942 kilometrov. Reševalna postaja je nudila v 489

Mestni svet ljubljanski je nato po programu obravnaval še druga komunalna vprašanja in splošne zadeve, tako je sprejel uredbo o minimalnih mezdah in zaščiti mladine, dalje vprašanje o zavarovanju mestnega delavstva, o pobujanju brezposelnosti in o podeljevanju podpor potrebnim meščanom, sprejet in odobren je bil program regulativnega načrta za Ljubljano, kakor ga je predložil referent mest. svet. dr. Stelč, dalje pravilnik tehničnega odbora in predlog o imenovanju dravelskih ulic. Mestni svet je dalje sprejel in ugodil mnogim prošnjam za sprejem v občinsko zvezo. Odobreno je bilo tudi poročilo o štipendijah za Srednjo tehnično šolo. V disciplinsko sodišče je bil izvoljen mest. svet. dr. Anton Milavec.

K poročilu mest. svet. g. Vončina, ravnatelja Borze dela, pripominjamo, da je g. mest. svetnik

omenjal, da dobi Stavbna zadruga v Kranju za zgradbo delavskega doma 250.000 din posojila, ne pa kranjska občina 750.000 din, za zgradbo Borze dela v Kranju bo dobila Borza dela 300.000 din in za dom na Rakeku 250.000 din.

Po javni seji je bila tajna seja, ki je končala ob 21.45.

NOVIDIREKTOR ŽENSKÉ REALNE GIMNAZIE

V tajni seji je mestni svet ljubljanski obravnaval razna personalna vprašanja. Predloženih je bilo več prošelj mestnih namestencev za podaljšanje rodbinskih, draginskih doklad.

Dosedanji vršilec dolžnosti direktorja na mestni ženski realni gimnaziji dr. Anton Bajc je bil imenovan za direktorja.

Vpokojeni so bili: Rihard Tavčar, mag. uradnik, Ana Špinar, mag. uradnica, Marijana Zupan, sluginja in Josipina Stanonik, strokovna učiteljica.

Danes 16., 19., 21. uri, jutri v nedeljo 15., 17., 19., 21. uri

Trije tovariši

Najboljši ljubavni roman svetovne literature. Po romanu ERICH M. REMARQUE-a, pisatelja svetovno znane knjige »Na zapadu nič novega«.

Nabavite si vstopnice v predprodaji.

KINO MATICA tel. 21-24

Tržaška umetnika slikar Černigoj in kipar Carà

V Jakopičevem paviljonu te dni razstavljata dva zanimiva, močna umetnika, Slovenec Černigoj in Italijan Ugo Carà. Njuna razstava zasluži čim večjega obiska.

Gost, Ugo Carà, je ime, ki v sodobni italijanski skulpturi mnogo pomeni. Zastopnik je novega gledanja in novih naziranj, ki so konec krajev dobila zunanjo pa tudi notranjo vzpodbudo v posebni barvanosti avtarkičnih prizadevanj in ideologij, ki poudarja avtohtone pridobitve ter bogastvo, s katerim se ponaša domovina. Prav nič ni čudnega, če se Carà, čigar nekatera dela v začetku še predstavljajo nekakšen impresionistično moderiran način v oblikovanju (Danilo) pozneje obrnil v to smer, ne da bi bil pri tem zašel v maniro ali posnemanje. Le ubral se je na svojstvenost, ki je bila tipična za staro skulpturo tvenost znamenitih italijanskih renesančnih, srednjeveških, pa tudi že rimskih kiparjev. Našel je pot k preprosti, klasični formi, ki ji ni za cenene učinke, ampak ekuša podajati predvsem volumen, preč od dekorativnega podčrtavanja efektov, ki so jih drugi, v plošev zaverovani dosegali čisto prav lahko tudi s sredstvi, kakršna kiparja prav za prav niso dočela vredna. Ugo Carà bo v Ljubljani prav gotovo vselej odslej gost, ki bo imel razstave odlično obiskane in razumevane.

Ljubljana od včera do danes

Matija je že za nami. Nekoliko odjuge je le prinesel in malo oblakov je nanese na nebo. Milo je tole vreme, najbrž nam bo čez nedeljo prineslo dežja. Star izkušen vremenski opazovalec pravi, da se je zadnjih šest let vselej do konca februarja držalo lepo vreme, precej tako kakor letos — kakor hitro pa je zadisalo po marcu, se je obrnilo in zalilo zemljo z vztrajnim dežjem.

Včera ni bilo posebnih nesreč

Na reševalni postaji vedo povedati, da so včeraj vsega ekupaj vozili štirinajstkrat, pa niso zaznamovali nobenega ponesrečenja. Prav isto se je zgodilo tudi v bolnišnici. Nobenih težjih nesrečnih slučajev niso registrirali. Obisk pa je bil kljub temu precejšen.

Omembe bi bili vredni tile slučaji: včeraj je prišel v ljubljansko bolnišnico posestnik s Trebanjskega vrha pri Novem mestu, Bedene Franc. Njega je sunil z nožem v roko Polde S.

Drva je sekla kmetnik pri Drž. železnici na Jelenicah, Jože Prešern, pa se je vseskal v roko.

Delavec in cerkovnik na Golniku, Janez Konec, se je med delom po nesreči zbadel s trnom v desno oko.

Nesrečni lovski čuvaj Franc Skapin, o katerem smo včeraj poročali, da ga je v gozdu pri Sodražici obstrlel neki lovski tat, je včeraj popoldne približno ob 1 poškodbam podlegel.

Odličan obisk pri ljubljanskem županu

Ob zaključku razstave »Italijanska knjiga« sta župana dr. J. Adlešiča obiskala italij. general. konzul g. Guerino Maraldi in ravnatelj razstave g. dr. Mario Meschini. Z izredno ljubeznostjo sta mu izročila v spomin na sijajno uspešno razstavo za mestni muzej dragocen bakrorez, ki ga je z originalno ploščo natiskala dvorna tiskarna v Rimu. Bakrorez predstavlja slavno sliko mojstra Giulia Romana, ki jo je v baker vrezala znamenita umetnica Diana iz Mantove v Rimu leta 1633. Gospoda sta

hkrati izrekla najtoplejšo zahvalo ljubljanskemu županu in ga naprosila, naj njuna zahvalo sporoči vsemu prebivalstvu gostoljubnega mesta in vsem zavodom ter organizacijam in posameznikom, ki so kakorkoli pripomogli k izrednemu uspehu razstave in tako veliki udeležbi. Pravkar zaključena razstava bo gotova prav mnogo pripomogla k tesnejšim stikom obeh sosednjih držav na kulturnem polju.

Ali je »mahnjen« — ali hudoben?

Ze z več krajev smo dobili pritožbe, da se zadnje čase potika po Ljubljani mahnjen, še kar čedno oblečen mošič, ki se dela hudo važnega. Zapleta se v pogovore, ali pa tudi kakor burja pada skozi odprta vrata k strankam in v lokale, hudo pametno pogleda, potleja pa se napravi skrivnostnega. Obrne se na bližnjega ali bližnjo ter ji učen napove, da ima na tajništvu mestne JRZ neke akte, ki da so rešeni ugodno, ali pa pravi, če stranka zatrdi, da se ni obracala k nikakršnim vlogam na to tajništvo, da so akti tam in mirna Bosna! Marsikdo je temu čudnemu »levitu« že nasledel, pa je res pohitel gledat, kako in kaj. Seveda je debelo pogledal, ko je videl, da je bil grdo pategnen. Tale mošič, ki se podaja od stranke k stranki z »važnim obvestilom« je najbrž »malo čez grco žagan«, kakor pravijo Gorenjci, ali pa je hudoben. Najbrž bo b prihodnjem svojem »aktivskem« obvestilu povzročil samemu sebi presenečenje in ne več strankam. Vsaka taka in podobna »mahinacija« vleče le nekaj časa, ko se pa pojasni, se kaj rad lastnemu očetu otepa.

Dve morilki nerojenih življenj pred sodniki

Maribor, 25. februarja.

Na okrožnem sodišču v Mariboru sta se zagovarjali danes dopoldne pred senatom treh sodnikov kar dve podeželski umetnici za odpravljanje človeškega plodu, ki nista uničili s svojim mazaštvom samo nerojenih življenj, temveč sta povzročili tudi smrt obeh mladih mater.

Prva je bila na zatožni klopi 51letna vdova Jožela Mohorko z Remšnika. Državni pravdnik ji je v obtožnici očital, da je zastrupila z neznanim strupom Marijo Pušnik, ki je potem splavila, pri tem pa je na posledicah strupa tudi sama umrla. Pokojna 22letna Marija Pušnik je bila dekla pri raznih gospodarjih, nazadnje pri posestniku Tereziji Kašman na Kapli. Tam se je seznanila z nekim graničarjem, s katerim je imela razmerje. Ko je bila že močno noseča, je odšla domov k materi in očinu, ki živita kot najemnika na Breznem vrhu. Nosečnost ji je povzročala velike skrbi in končno se je odločila, da si da plod odpraviti. Odšla je februarja lanskega leta k Jožefi Mohorko, ki se bavi z babištvom ter je znano, da odpravlja tudi plod. Res je konec meseca odšla tja, domov pa ni več živa prišla. Dne 8. marca so prejeli njeni domači sporočilo, da leži Pušnikova mrtvo bolna pri Rajner Mariji na Remšniku. Naslednjega dne so poklicali k njej babico Katarino Pušnik, kateri je bolnica dejala, da je padla na trebuh. Naslednjega dne je splavila, dan kasneje pa je že bila mrtla. Pri raztelesenju je zdravnik ugotovil, da je umrla Marija Pušnik zaradi splošnega zastrupljenja. Zaužitje strupa je povzročilo ohromelost žilnega in srčnega sistema ter je dovedlo do predčasnega splava, pa tudi do srčne paralize. Kakšen strup pa je pokojnica zaužila, zdravnik ni mogel ugotoviti, ker je bil želodec popolnoma prazen. — Mohorko Jožela pa zanika vsako krivdo. Pravi, da je prišla pokojna Marija Pušnik k njej v službo, v katero jo je sprejela. Ko pa je dekletu postalo močno

Žrtvuj po svojih močeh za skupno ognjišče slovenske katoliške prosvete v Ljubljani!

„Jutro“ molči...

»Jutro« se je nad našim listom spet enkrat ujelo. Predvčeršnjim je suvereno naklatilo nekaj praznih, ki naj bi dokazale, da JNS ter »napredni in nacionalni« tabor sploh nimata nikakega političnega greha nad sabo v vseh dolgih letih nasilja od 1931 do 1935. Mi smo predvčeršnjim že zabili »Jutro« s stvarnimi dokazi, da ni Stojadinovič pripravil s svojimi amandmani prav nič novega, najmanj pa kaj takega, česar ne bi bila v našem narodnem in političnem življenju dejanska že izvajala vlada JNS, zlasti v Sloveniji, kjer so oblastovalji dr. Kramer, Pucelj, Marušič, Breznik, Vrhovnik in Co. »Jutro« je bilo s tem dokazovanjem nezadovoljno in nas je hotelo narediti za Stojadinovičeve zagovornike, najbrž, ker smo v Ljubljani mi prvi začeli razkrinkavati njegove namene. Zastavili smo »Jutro« zaradi lepšega nekaj preprostih in stvarnih vprašanj: o globah, s katerimi je politična oblast pod Marušičem tepla slovenski narod, ker je bil slovenski, o preganjanjih značajnega uradništva, o tem kako je bila za »napredne in nacionalne« vlade vrženih brez pokojnine iz služb cela vrsta odličnih slovenskih kulturnih delavcev, ki niso volili Kramerja; povprašali smo stvarno glede razpuščanja občinskih odborov, v katerih je imela večina SLS, glede upokojitve sodnikov upravnega sodišča, ki so razveljavili zločinski ukaz o konfinaciji moža, ki je soustanovil in več kakor enkrat rešil to državo. Na vsa ta stvarna vprašanja »Jutro« stvarno molči v vseh svojih predelih od politike do kulture, čeprav se vprašanja nanašajo na vsa področja, v katerih se je zločinsko uveljavljal režim JNS. — Pozivamo »Jutro« še enkrat, naj na ta vprašanja po svoji časnikarski dolžnosti odgovori — če more.

Pod posteljo skrita vlomilka

Maribor, 23. februarja.

Čred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se zagovarja danes 24letna služkinja Bogomila iz Moškancjev, ki je prišla na zatožno klop zaradi drznega vlomila. Obtožena je, da je hotela dne 6. januarja t. l. odnesti svoji gospodinji Lizi Vajda pri Sv. Marjeti niže Ptujja najrazličnejše predmete: obleko, perilo, žito, mlo, mast, meso itd. v skupni vrednosti 2176 din, poleg tega pa je odnesla v resnici še 200 din gotovine in srebrno uro. Dne 6. januarja ni bilo Lize Vajda doma, vrnila pa se je popoldne dosti prej, preden so jo pričakovali. Doma je bila med tem časom njena služkinja Bogomila Simončič, ki je hotela ugodno priliko izrabiti, pa je s sekiro odprla zaklenjene omare svoje gospodinje ter jih dočela izprazniti. Ves plen je zložila v dve veliki vreči, pa se je pripravljala, da jih odnese nekam v skrivališče. Nesreča pa je hotela, da se je prav tedaj vrnila gospodinja nepričakovano domov. Ko je skušala iti v hišo, so bila vrata zaklenjena. Potem je pogledala skozi okno v sobo in videla, da so omare odprte ter je vse po tleh razmetano. Nič dobrega sluteč je poklicala sosede, ki so odprli hišo na ta način, da je eden zlezal na podstrešje ter potem prišel v vežo, da je odklenil od znotraj zapahnjena vrata. Sosede so stopili v sobo ter našli obe vreči, ki sta bili nabasani z raznim blagom. Iskali so nato vlomilca, katerega so zasledili pod posteljo skritega v osebi obtoženke Bogomile Simončič. Ker je njena krivda tako očitno dokazana, priznava obtoženka dejanje v skladu z obtožnico.

Razprava še traja ob času poročila.

Pri vlovu je pomagal

Maribor, 23. februarja.

20letni delavec Valentin Grile iz Kustošije je prišel danes pred veliki senat mariborskega okrožnega sodišča zaradi ropu, zaradi katerega sta bila njegova dva tovariša Friderik Gumzer in Maurič Jožef svojočasno že obsojenu obsojena. Grilčeva krivda pa se je izkazala šele pri glavni razpravi, pri kateri bi bil skoraj namesto njega po nedolžnem obsojen Pavel Kranjc. Vendar se je Kranjčeva nedolžnost izkazala ter se je ugotovilo, da je pomagal Gumzerju in Mauriču Grile. Tako je prišel Grile sedaj naknadno pred sodnike, da daje odgovor za roparski napad na posestnika Marijo in Genovefo Mulec ter dekle Marijo Poljanec, ki ga je izvršil v družbi obeh navedenih pajdašev v noči na 14. junija lanskega leta. Tedaj so vdrl v hišo sester Mulec ter so ženske s smrtnimi grožnjami prisilili, da so jim izročile ves denar, ki so ga imele doma. Bilo ga je sicer samo 160 din, poleg tega pa še zlata ženska ura, zabela in svinjina in drugi razni predmeti. Obtoženec priznava dejanje v polnem obsegu.

Razprava še ni končana.

slabo, da je sama zapustila službo ter odšla od nje proč. Je pa precej okolnosti, ki govorijo za krivdo obtoženke.

Pri naslednji razpravi sta prišla na zatožno klop kar dva obtoženca — ženska in moški. Prva, da je odpravila plod dekli Lipoglav Kristini, drugi pa, da je to dekle nagovarjal, naj odide k prvo-obtoženki. Ivič Franciška je 53letna bivša babica v Poljčanah, njen tovariš na zatožni klopi pa je 25letni mesarski mojster Anton Povh iz Konjice. Obtožena sta zaradi sledečih zadev: Lipoglav Kristina je bila v Slov. Bistrici dekla pri orožniškem naredniku Gvidonu Zorenču. Dekle je imelo razmerje s Povhom Antonom. V tretjem mesecu nosečnosti se je odločilo za odpravo plodu. Njen izvoljenec ji je v posebnem pismu opisal, h komu naj gre ter ji nasvetoval omenjeno babico v Poljčanah. K njej jo je odpeljal s svojim motornim kolesom. Iz Poljčan pa je odšla na svoj dom na Viholah. Imela je hude bolečine ter je morala v posteljo, iz katere ni več vstala. Po hudih bolečinah je splavila, čez nekaj dni pa je umrla na vnetju trebušne mrene. Pred smrtjo je priznala zdravniku in staršem, da je bila v Poljčanah pri neki babici, za njeno ime pa ni vedela, pač pa je točno opisala hišo, v kateri stanuje in pol, po kateri se pride do nje. Na podlagi tega opisa je bila potem Ivič Franciška prijeta. Seveda pa obtoženka odločno zanika vsako krivdo. Iz sodnih spisov pa je razvidno, da je bila že večkrat obsojena zaradi splava, dasi je tudi takrat vsako krivdo odločno tajila. Povrh pa priznava, da je pokojni Lipoglav Kristini povedal, da se Franciška Ivič peča s takimi posli ter jo je k njej tudi zapeljal in ji dal 400 din za stroške.

Obe razpravi še trajata.

Daruj za osrednji slovenski prosvetni dom v Ljubljani!

Slovita „bufanda“ Leona Berarda

Ruta, ki služi radovednim časnikarjem kot „politični barometer“

Politični moške, ki danes rešujejo svet in mu hočejo v mirni dobi zagotoviti mir, so postali dostikrat slavni, oziroma med svetom znani ne toliko po tem, koliko se jim je posrečilo do kraja in zadovoljivo rešiti svojo politično nalogo, pač pa po kakšni posebnosti, ki jo imajo na sebi ali s seboj. Tako je menda res tudi angleški ministrijski predsednik Chamberlain postal slovit predvsem po svojem dežniku, ki mu je najzvestejši prijatelj na vseh njegovih potovanjih. Nekaj podobnega odlikuje tudi francoskega senatorja Berarda, ki se vozi zdaj iz Francije v nacionalistično Španijo in nazaj, pa spet tja in nazaj. Ta mož ni ravno postal znan po svojem dežniku, pač po nečem, kar morada še toliko ni vredno, po svoji ovratni ruti, ki ji v Španiji pravijo »bufanda«. Nekako takole piše o tej sloviti ruti nek francoski časnikar iz Španije: Ne ugaibajte, kaj naj bi to pomenilo, »bufanda«. To je ovratna ruta, ki jo nosi gospod Leon Berard. Majhna, modra platnena ovratna ruta, posuta z

belimi pikami. To vam je res nekaj barometer. Čeprav je v Burgosu mraz, Berard ne nosi te rute tesno ovite okoli vratu, pač pa pusti, da mu pada čez ramena. To pa je takrat, kadar je dobre volje in je s potekom dogodkov zadovoljen. Če pa se dogodi nič kaj ugodna ne razvijajo in je Berard z delom le preveč zaposlen, si svojo ruto tesno ovija okoli vratu, tudi če je toplo vreme. Torej res pravi politični barometer.

Berardova ruta pa je tudi nekako znamenje za nas časnikarje, saj po njej vemo, kdaj se gospod Berard mudi v hotelu in kdaj ga ni tam. Treba je pogledati le v garderobo in če tam visi njegova pikčasta »bufanda«, potem smo lahko prepričani, da Berard še ni odšel iz hotela, kajti ruto nosi, kadar je zunaj, vedno s seboj.

Danes te Berardove modro-bele »bufande« ni v garderobi. Jutri pa jo bomo spet videli. To bo za nas znamenje, naj spet pridemo skupaj in pogledamo, kako kaj kaže politični barometer.

Državni udar, ki je trajal štiri ure

Mir in red sta rešila zvestoba in prisebnost gardnega majorja

Bilo je 20. februarja, dan pred pustom, ko se je predsednik ameriške republike Peru Benavides odpravil na križarstvo »Rimas«, da ga popelje za nekaj dni na Tihomorje. Bilo je točno ob 10. dopoldne, ko je Benavides stopal čez mostiček na ladjo. Oddelek mornarice mu je izkazal vse časti, kakor se to spodobi za poglavarja države. Teh nekaj dni, ki bi jih preživel na križarstvu na Tihem morju, naj bi bilo zanj nekaj oddih, nekaj mirnih trenutkov, ki so sicer v tej nemirni ameriški državi zelo redki. V glavnem mestu Limi so se ljudje prav tiste dni pripravljali na velik pustni sprevod, ne takšen kot smo ga na primer letos videli v Ljubljani, pač pa velikanski »cvetlični korso«, kakršnega imajo tam navado prirejati vsako leto na ta dan. In v tih dneh bi človek najmanj pričakoval, da bi utegnilo priti do kakšnih večjih političnih potresov v državi. Tako je mislil tudi predsednik republike Benavides, in je zato še z mirnejšim srcem lahko odšel na kratko vožnjo po Tihem morju. Toda na ta ugodni trenutek, ko bo Benavides odšel na kratko potovanje, so čakali zarotniki, ki so hoteli etimologizirati predsednika republike in se sami polastiti oblasti.

Benavides - velik prijatelj Francije

General Benavides, državnik, ki je sklical pred nedavnim vseameriško konferenco v Limi, je velik prijatelj Francije. Pred svetovno vojno je dalj čas bival v Nici. Služil je v bataljonu alpskih lovcev in se je med svetovno vojno ves čas boril na strani Francozov in je pripadal štabu generala Nivelle. Njegov najstarejši sin, ki je bil rojen v Parizu, je bil stroga vzgojen v Saint Cyr, zahodnem pariškem predmestju, kjer je hodil tudi v šolo.

Darilo, ki ga je dobila drsalka Megan Taylor, ker si je osvojila v Pragi svetovno prvenstvo v umetnem drsanju.

Vse je rešil zvesti major Rizopatron

Notranji minister, general Rodriguez se je z nekaj svojimi najožjimi prijatelji skušal prav ta dan, ko je predsednik republike odhajal na vožnjo po morju polastiti oblasti in s silo vdreti v palačo predsednika republike. Na dvorišču te palače so se tedaj odigrali prav dramatični prizori. Poveljnik garde predsednika republike Rizopatron je pozval voditelja zarotnikov, notranjega ministra Rodrigueza, naj se umakne, ta pa se povelju ni hotel pokoriti. Zagrmel je na dvorišču palače strel, in voditelj upornikov se je zgrudil na zemljo. Druge upornike pa so takoj polovili in zaprli. Niti štiri ure niso še potekle, odkar se je odigral ta prizor na dvorišču predsedniške republike, ko je bil obveščen o poskusu državnega udara Benavides. Sporočili so mu vse podrobnosti o načrtu, ki so ga skovali revolucionarji.

Da je bila ta zarota takoj hitro odkrita in zadušena, se mora predsednik republike pač zahvaliti svoji gardi, ki je pokazala tako veliko zvestobo do njega.

Notranji minister Antonio Rodriguez in general Cecilio Ortega, ki je zasnoval tajni revolucionarni načrt, sta se že pred več meseci odločila, da ob ugodni priliki vdereta v palačo predsednika republike. Izkoristila sta trenutek, ko je Benavides odhajal na krajšo vožnjo po Tihem morju, da izvedeta svoj načrt. Ko sta prispela v veliko delavno sobo predsednika republike, je Rodriguez poslal časopisom proglas o spremembi vlade. V tem trenutku, ko sta se mudila Rodriguez in general Cecilio Ortega v predsedniški palači in že prevzela tako rekoč že vso oblast v svoje roke, se je naenkrat pojavil pred njima in njihovimi pomagači major Rizopatron. Imela sta z Rodriguezem samo še kratek, vojaško strog razgovor, in že je padel za revolucionarje usoden strel, ki ga je oddal hrabri major Rizopatron na Rodrigueza. Ostala predsedniška garda pa je brž polovila tudi Rodriguesovo zarotniško spremstvo.

Tako kratka revolucija, da ljudje zanjo sploh niso vedeli

Okrog in krog palače so se v nekaj trenutkih pojavili vojaški oddelki, ki so palačo močno zastržili. In že so začeli tudi prihajati k vojnemu ministru visoki častniki, ki so mu zagotovili svojo neomajno zvestobo in mu čestitali, da je bila zarota tako hitro zadušena. Predsedniku republike Benavidesu pa se, kakor rečeno, takoj poslali obvestilo, kaj se je med tem časom zgodilo in kako je bila po zaslugi njegove garde in še prav posebej po zaslugi hrabrega majorja Rizopatrona vestja zadušena še prej kot v štirih urah.

In v Limi je spet vse tako, kakor je bilo pred nekaj urami. Red in mir vladata povedo kot prej, in zdi se kakor da ta poskus revolucije med ljudstvom ni vzbudil niti navdušenja niti zgražanja. Kakor da se ni zgodilo ničesar. Saj je za ta štiriurni udar večina zvedela šele potem ko je bilo že spet vse mirno.

General Benavides je nadaljeval svojo pot po Tihem morju, ljudje pa so doma po mili volji proslavljali pusta.

Pomagaj staviti slovenski prosvetni dom v Ljubljani!

Norman Raily Raine: JUNAŠTVA ROBINA HOODA ZGODOVINSKI ROMANS SLIKAMI

»Vsekakor ste tu mnogo na varnejšem kakor na cestih! Mirna in prepričljivo je spregovoril te besede škof iz Black Cannona. Potrudil se je, da bi mu besede zvenele čim bolj iskreno. Sam pri sebi pa se je v tem trenutku že odločil. Imel je napravljen že povsem natančen načrt. »Po glasu, po vedenju, pogledu in po skrivnostnosti prav za prav ni izključeno, da bi bil to Rihard. Sicer pa končno tudi ni docela izključeno, da Robin Hood ne bi bil zbral denarja, ki je bil potreben za odkup Riharda z Levjim srcem ter ga po svojih ljudeh že zdavnaj poslal vojvodi Leopoldu IV. Avstrijskemu! Na tem svetu prav za prav človek ne sme že vnaprej »matirati nobene reči za izključeno! Če je ta skrivnostni tujec Rihard z Levjim srcem, je o tem seveda treba nemudoma obvestiti princa Ivana brez dežele in sira Guyja Gisbournskega, da bosta dal Riharda zgrabiti ter ga vreči v ječo. Prej se bo moralo to zgoditi, preden ljudstva zve, da se je bil vrnil iz ujetništva. Na vsak način pa je te tujece treba za vsak slučaj vajati prijati, jih zaslišati ter se prepričati o tem, kdo prav za prav je. Morda so to Rihardovi glasniki in ogleduhli! Treba je na vsak način obvestiti princa Ivana brez dežele ter sira Guyja Gisbournskega o njihovem prihodu. Prav gotovo ga bosta za to presenetljivo vest oba bogato nagradila, zlasti še, če se bo izkazala njegova vest za resni-

no. Škof iz Black Cannona se je obrnil, kakor bi hotel naglo vstati s svojega sedeža. »Ostali bomo v tvoji prijetni družbi, presvetli!« se je v tem trenutku zaslišal tujcev glas. Škofi iz Black Cannona se je ta trenutek zazdel njegov glas popolnoma enak Rihardovem. »Nobenega dvoma ni, on je Rihard z Levjim srcem!« je ta hip preudaril blackcannonski škof. »Takoju moram tedaj v dvorec, da o tem dejstvu nemudoma obvestim princa Ivana brez dežele ter sira Guyja Gisbournskega. »Zal ne bom mogel ostati v vaši cenjeni družini! Klič me nadvse važen opravke!« Škof iz Black Cannona se vlnudno opravičil in vetane. Stol odmakne ven, sezuje copate in ponovno obuje čevlje. Nato se naglo dvigne ter prikloni neznanec. »Presvetli, ali bi te smel prositi za uslugo? Bodi toliko prijazen, in jutri zvečer večerjaj z menoj v mojem dvoru!« Rihard z Levjim srcem se pri teh besedah veselo zasmje. Škof se zdrzne, da hip obmolne. Postal mu je jasno, da ga njegove slutnje niso varale. Nihče drugi ne more biti ta neznanec kakor Rihard z Levjim srcem. Resno se zato še enkrat prikloni in reče: »Hvala! In že se s dolгими koraki odpravi proti vratom. »Lahko noč in srečno pot! Bog vam

bodi pri potovanju naklonjen!« Še enkrat se obrne pri vratih, pogleda tujce in že zapre vrata za seboj ter izgine v temno noč.

Rihard se je pomembno spogledal s svojimi spremljevalci, potem pa je ukazal: »K onkno!« In že je eden njegovih tihih spremljevalcev skakal k oknu ter prieluhnil v temno noč, da bi po korakih dognal, v katero smer se je odpravil. Rihard sam sicer temu nenadnemu škofovemu odhodu ni pripisoval prav nobenega posebnega pomena. Konec krajev je vendar prav za prav razumljivo, če imajo visoki gospodje vedno kakšne važne opravke.

»Ali so postelje pripravljene?« končno dobrodušno in prično vpraša krčmarja. Temu je bil nenaadni škofov odhod precej zagoneten. Ni si znal razložiti, zakaj naj bi se bil visoki gospod odločil za odhod.

»Pripravljene so!« odvrne krčmar. »Potem pojdimaj epat!« Utrojen sem!« pravi kralj Rihard z Levjim srcem. Dvigne se od mize.

»Sire, zdi se, da mož nekaj sumi!« pripomni eden iz njegovih spremstva. Kralj se dobrodušno nasmešne in ne odgovori niti besedice na to opazko.

»Ali si videl, kralj, kakšen strah je kazal krčmar pred škofom iz Black Cannona? Škof je Norman!« Kraljev spremljevalec je nadaljeval s svojimi opazkami.

»Odkar smo bili etopili na ta naša sveta angleška tla, neprestano srečujemo same preplašene obrazce! Najbrž je življenje v Angliji sedaj težko, odkar jo opravljaj naš dragi brat Ivan brez dežele! Kadar pa omenjajo Robina Hooda, tedaj se šele človek zamisli!...«

Velesejem v Leipzigu največja reklama...

Na njem bo 9800 razstavljalcev iz 28 držav

5. marca bodo odprli v Leipzigu spet velik spomladanski velesejem. Zanj že zdaj delajo v Nemčiji največje reklamo ter po svojem časopisu objavljajo razne zanimive podrobnosti, ki jih bo imel priliko videti vsak, kdor se bo udeležil tega velikega mednarodnega velesejma. V Leipzigu se mude tudi že številni tuji časnikarji, bodisi stalni dopisniki večjih evropskih časopisov, ali pa takšni, ki so jih njihovi listi poslali nalašč za to priliko v Leipzigu.

Predsednik velesejma v Leipzigu Ludvik Fichte je te dni povabil časnikarje, tuje in domače, na čajanko v nek takojšnji hotel z namenom, da jim dá podrobne podatke o tem mednarodnem velesejmu, o katerem naj bi pisali tudi tuji časopisi in ne samo nemški. Med drugim je Fichte povedal, da ba ta velesejem v Leipzigu največja reklama za Nemčijo. Na njem bo prirejenih 18 kolektivnih razstav iz tujine. Na velesejmu bo sodelovalo 28

držav s tem, da bodo poslane svoje razstavljalce tja. Vseh razstavljalcev je 9800. Od teh jih bo 6800 razstavljalco vorce na velesejmu samem, ostalih 3000 pa bo razstavljalco na sejmu za tehniko in gradbe.

Predsednik velesejma v Leipzigu je povedal tudi nekaj o uspehu lanskega pomladanskega velesejma. Dejal je, da so lani prodali za 543 milijone nemških mark blaga, poleg tega so pa iz tujine naročili še za 147 milijonov mark raznega blaga.

Fichte je govoril tudi v splošnem o kupni moči v sedanji Nemčiji. Glede te je ugotovil precejšnje napredovanje in je za primer navedel med drugim tudi to, da se iz zadnjih božičnih kupčij lahko sklepa, da je kupna moč v Nemčiji poskočila za 8 do 10 odstotkov. Nemški gospodarski krogi so zdaj prepričani, da se bodo znatno povečala tudi naročila iz tujine.

Ali je junak Robin Hood res živel

Zelo negotovo je, ali je ta junak, ki govore o njem pravilice angleškega ljudstva tudi res živel, ali pa je Robin samo podoba več zgodovinskih osebnosti, ki so živele po angleških gozdovih v dobi, v katero postavljajo tega Robina, katerega kapica — hood — (oglavnica, ki jo pokrivala glava in ramena) je bila tedaj običajno pokrivalo svobodnjakov.

Prvo sporočilo o Robinu je pesem angleškega trubadurja Lengerlanda, ki je živel v XIV. stoletju, in se imenuje Visian of Piers the Ploughman (Sen orača Petra). Najstarejši prepis te pesmi sega v l. 1377. Torej naj bi Robin živel med letom 1184 in 1247, mogoče tudi eto let pozneje. Ni mogoče reči, da bi bila pesem kakega Robinovega sodobnika.

V XV. stoletju je napisal neki škotski menih kroniko svoje dobe in svojega kraja v verzih. Pisatelj Walter Scott, je po tej kroniki ustvaril, kakor splošno mislijo, svoje največje delo »Ivanhoe«. Robin Hood je prikazan v njem v zaporednih potezah kot »Diccon bend the bow« (Dick lokovezec), Locksley lokostrelec in končno pod zgodovinskim imenom Robin Hood.

L. 1825 je napisal francoski zgodovinar August Thierry v svoji zgodovini o zavzevanju Anglije po Normanah stare zgodbe o Robinu, ki so krožile med ljudstvom. Zgodbe junakov iz sheerwoodskih gozdov se danes berejo samo še med pripovedkami, ki so namenjene otrokom. Ta zgodovina trdi, da prištevajo najstarejše balade Hooda h kmetskemu stanu. Potem, ko so se po zavzevanju Anglije duhovi nekoliko pomirili in je spomin nanj že splahnil, so ljudski pesniki te junake in med njimi Hooda začeli opešavati in jih odevati v veličino in bogastvo. Iz njih so naredili grofe ali pa vsaj nezakonske otroke kakega plemiča.

Toda naj se je Robin Hood rodil ali ne, gotovo je, da so za vlade kralja Riharda Levjesrčnega živele tolpe upornih svobodnjakov, ki so raje živele veselo in prosto, kakor pa da bi delali, se pokorili in podpirali tujega zavojevavca.

Upirali so se tujim grofom in ni čuda, da jih je ljudska domišljija naredila za branilce zatiranih in šibkih. Eden med njimi je moral biti posebno držen in posebno zaslužen, ta je dobil ime Robin Hood in pod to ime je pravljica združila vsa brezimna junaštva in pustolovščine teh svobodnjakov.

Film je vse te pravljice »oživel« z njemu lastno prepričevalnostjo in podaljšal junaku Robinu Hoodu življenje v ljudskem spominu.

Zanimivo je, kako sta v razdobju nekaj let izdelovalca filma ravnala s snovjo. Medtem ko je Douglas Fairbanks opravil stvar z nekaj stavki, je družba Warner Bros dolge mesece iskala po knjižnicah vse, kar so v sedmih stoletjih napisali o Robinu. Ko je imel Norman Raily Baine zbrano vso snov, je napisal »izvleček«, ki ga bralci v našem listu z velikim zanimanjem berejo.

Čeprav je ta junak, ki je bil po zakonu brezpraven, živel, v resnici ni bil tak, kakor pa je izšel izpod peresa, kakor tudi n. pr. ni bil Rostandov Cyrano de Bergerac vzlet iz resničnega življenja, marveč ga je povečala najprej ljudska, zatem pa umetniškova domišljija.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 25. febr.: 12 V venček so pisan se danes ujele ploše izbrane, ploše veselo — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 V venček so pisan se »nesne ujele ploše izbrane, ploše veselo — 14. Napovedi — 17. Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Karo je Niels Holgersen popotoval z divjimi gosmi. Povest v nadaljevanjih: b) Tetka Marička kramlja in prepeva — 17.30 Pregled sporeda — 18. Za delopis, igra Radij. orkester — 18.40 O gorah (z. dr. Jože Ruz) — 19. Napovedi. poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Beseda k prazniku (z. F. S. Finkar) — 20. Zunanja politika (z. urednik dr. Al. Kuhar) — 20.30 Slovenski humoristi II.: Vesel večer z Radom Murnikom. Rokopis pripravi Niko Kuret. Izvajajo glavni rad. igral. družine. Sodelujejo Fantije na vasi. Vodi inž. Ivan Pengov — 22. Napovedi. poročila — 22.15 Za dober konec, igra Radij. orkester.

Drugi programi

Sobota, 25. februarja: Belgrad: 20 Narodne pesmi — 20.15 Ciganska fantazija (iz Budimpešte) 21.40 Plošče — 22.15 Plesna gl. — Zagreb: 20 Opera. — Praga: 19.25 Otroški zbor — 20. Pisan večer — 22.35 Plesna gl. — Sofija: 19 Mandoline — 19.30 Pevski konc. — 20. Violina — 20.55 Pevski konc. — Varšava: 19.15 Operni konc. — 21. Pisan konc. — Budimpešta: 20.15 Cig. fantazija — 22. Plošče — 23. Jazz. — Trst-Milan: 16 Simf. koncert — 21. Opera. — Rim-Bari: 21. Igra — 21.40 Violina in pianino. — Dunaj 18.15 Narodna gl. — 20.10 Beethovneve klavirske sonate — 21. Ork. konc. — Berlin: 20.10 Leharjev konc. — Königsberg: 20.10 Slavnostni konc. Lipsko: 19. Pust v opereti. — Frankfurt: 20.15 Plesni večer.

Na sejmu vabi fotograf: »Vstopite! Vašo sliko povečamo prav poceni v naravni velikosti.«

Jaka gre mimo, eliši in vpraša, ali je to res. »Seveda, kar vstopite!«

»No, potem mi pa tole povečajte v naravni velikosti,« se zakrohota Jaka in poganje iz žepa fotografijo nebotičnika.